

La tria per Andreu Loncà

FRONTS

La primera guerra mundial (1914-1918) fou una guerra de posicions fixes, amb fronts molt estables, excavacions subterrànies de galeries i trinxeres, i la impossibilitat de grans accions militars ràpides i contundents. A la regió de Cortina d'Ampezzo, a Itàlia, el desenllaç de la guerra permeté que zones muntanyoses com ara la Vall de Cortina –o el Tirol– passessin al domini italià i acabessin sent una joia de les vacances d'hivern, amb pistes d'esquí i funivies enlairant-se als cims més freds i bromosos: la nova forma de viure que la prosperitat del pla Marshall propicià.

Tornar a visitar Le Tre Cime de Lavaredo, que cent anys enrere foren un camp de batalla, estimula les reflexions sobre el rol de la tecnologia en la guerra i sobre els seus efectes col·laterals en la societat: els escaladors saben

que les vies ferrates –els camins de ferro amb sirgues metàl·liques– foren una invenció de la primera guerra mundial que permeté els excursionistes d'arribar als llocs més alts i recòndits de la muntanya. La primera gran guerra també marcà el paper del militarisme nacional en la fixació de fronteres o la importància de les retòriques nacionals en el segle XX. Per exemple, a la restaurada estació de trens de Milano, concorregudíssima, s'hi pot resseguir els trets de la retòrica neoclàssica de tall feixista que enlluernà bona part dels italians dels anys trenta. Insinuo que, ben pensat, en aquells fronts de guerra d'alta muntanya, s'hi mostraren certs gèrmens, o llavors, que creixen, dues dècades després, amb el feixisme mussolinià. Mussolini, paradoxalment, s'alineà amb els alemanys en la segona gran guerra.

**LES TRE CIME DE LAVAREDO
(DOLOMITES ITALIANES).**

Diguem-ne que canvià de bàndol. I és sabut que acabà penjat, cap per avall, amb la seua amant, en una carnisseria del nord d'Itàlia. L'alliberament per part dels americans obrí les portes a una admiració sense fissures per l'anglès –l'italià està farcit d'anglicismes– i pel blues, pel jazz, pel soul. Cesare Pavese aprengué

l'americà per poder llegir i traduir *Moby Dick* a l'italià. A l'inrevés del que ens passa a nosaltres: tenim sempre una actitud ambigua, reticent, gens admirativa vers Nord-amèrica –llevat de lúcides excepcions. Al segle XX, els dirigents nord-americans es comportaren amb un flagrant contrasentit: acabaren falcant i sostenint una dictadura d'encuny feixista per mor de la nova por, la Unió Soviètica i la seua revolució proletària. I la nostra passió pel jazz i el blues fou tardana.